

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

ABONAMENTUL:

pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 „ Magistrați } 350 Lei pe an
 „ Avocați }

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Str. G. Mărzescu 20
 CLUJ

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul

Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
 Directorul și proprietarul revistei

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL I. MĂNESCU

Asistent Universitar
 Avocat

S U M A R :

Henri Capitant. Comemorare.
 Cuvântările D-lor Prof. Emil Hațieganu, Prof. Ionascu Aurelian
 și Dr. Mircea Georgescu, avocat.
 Jurisprudențe Civile, cu o notă de Al. Ulvianu.
 Jurisprudențe comerciale.

Jurisprudențe procedurale.
 Jurisprudențe Penale.
 Jurisprudențe la diverse legi.
 Recenzii.

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Ori ce număr ne primit se retrimite la cerere în contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Dr. T. Moisil. Advocat consilier Cluj: *Legea de ex-propiere pentru cauză de utilitate publică*, adnotată și însoțită de numeroase jurisprudențe. Prețul 160 lei.

Octavian Ionescu, Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris. *Obligația pe cale de voință unilaterală și ante-proiectul Codului Civil Român*. Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesionară Alexandru A. Terek.

Vasile M. Theodorescu, Prim președinte trib. Timișoara: *Cărți de atac contra deciziunilor instanțelor de Casare*.

Paul Blumenfeld. *Cercetarea paternității naturale în dreptul maghiar*.

Revista Institutului Social Banat—Crisana No. 19 și 20.

Arhivele Institutului de medicină legală al Universității din Cluj, 1837.

Teodor I. Diaconescu. Doctor în drept. Procuror Trib. Sibiu; *Proprietatea aparentă*. Notă la o deciziune a Curții de Apel din Cluj.

Ioan Șerban, avocat, Năsăud

Colecțiune de acte de notariat,
cereri și modele.

Ediția 1935

Prețul redus: Lei 200.—
Se poate comanda la autor.

Traian Alexandrescu

Advocat, fost decan al Baroului
de Ilfov
București, Str. I. G. Duca 47

Gajurile Civile și Comerciale

Problema validității din punct
de vedere al condițiilor de
formă și de fond. Indrumări și
observațiuni practice pentru
bănci, comercianți și creditori.

Prețul 40 lei.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și cointeresate:

Industria Sârmei — fabrică de cuișe și sârmă în Ghiriș, gara Câmpia Turzii;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 120 milioane

George Sofronie

Prof. la Univ. din Cluj.

Principiul Naționalităților în Tratatete de Pace din 1919—1920.

Frontierele României sunt intangibile.

(Premiată de ziarul „Universul“).

București 1936

A apărut

Tratat de Drept Cambial

de E. Cristoforeanu
Doctor în drept dela Roma. Avocat

Vol. I. prețul 280

Vol. II. (ultimul) prețul 320

Comanda la „Curierul Judiciar“ Str. Artei 5

București

A apărut

Colecția de legi și
regulamente Tomul
XII. partea I. pentru
anul 1935

a Consiliului legislativ.

Henri Capitant

Continuarea cuvântărilor ținute, cu ocazia comemorării marelui jurist francez de către „Asociația pentru Cultura Juridică Franceză” grupul Cluj.

Cuvântarea D-lui Prof. Emil Hațieganu Decanul Facultății de drept și Președintele Asociației.

Domnilor Membrii,

Doamnelor și Domnilor,

Deschid ședința comemorativă.

Asociația noastră a crezut de a sa datorie, ca într-o ședință comemorativă să proslăvească memoria marelui dispărut și a eminentului jurist: Henri Capitant, a cărui ilustru nume îl poartă Asociațiunea noastră.

Cuvântările de comemorare le vor rosti Dnii membrii, ilustrii reprezentanți ai magistraturei și baroului, iar din partea Facultății de drept l-am rugat să vorbească pe d. prof. Aurelian Ionașcu, care fiind elevul marelui dispărut, am socotit, că este mai în drept să ne zugrăvească o icoană clară și fidelă — care să ne rămâne întipărită în memorie — despre eminentul profesor, eruditul bărbat Henri Capitant — marele fiu al glorioasei Franțe.

Astfel împărțind rolurile, ce putea mie să-mi rămână, decât să evoc în puține și simple cuvinte impresiile mele, — cum l-am văzut eu pe marele dispărut, în intimitatea lui — în mijlocul poporului român dela țară, unde coborât de pe catedră se prezenta în fața noastră numai omul, așa cum l-a dăruit Dumnezeu — cu toate manifestările strălucite ale sufletului său.

Eram și atunci Decanul Facultății și mie mi-a revenit rolul plăcut — să-i fiu călăuză. Slobă grea — pentru un ardelen, care o viață întreagă trăind sub o stăpânire străină, cu mari greutate — nu și-a putut însuși frumoasa limbă a lui Voltaire. Ca omul la nevoie, mi-am câștigat tâlmăciu în persoana unui distins coleg de dincolo, care a avut bunăvoință să completeze lipsurile fratelui oropsit de dincoace! Și așa cu chin cu vai — dar eu totuși i-am spus profesorului Capitant — tot ce doream să cunoască Dsa despre românii ardeleni.

Parcă-l văd și acum înaintea ochilor mei — cu câtă paciență și cu câtă nobletă — căuta să frateleagă tot ce-i spun — fără a se arăta cât de puțin obosit.

L'am dus și într-un sat românesc, la Feleacu Clujului — unde fiind zi de sărbătoare — se potrivea să avem și o nuntă românească. Profesorul Capitant — cu multă plăcere privea jocul viguros a flăcăilor; a dat mână cu toți, cu mireasa și mirele — pe cari călduros i-a felicitat — eprimându-și marea bucurie și plăcere, că a putut fi față la această frumoasă nuntă românească.

Doamnelor și Domnilor,

În cele 2—3 zile cât a stat în mijlocul nostru marele dispărut aci la Cluj, l-am văzut pe catedră desvoltând cu erudiție principiile drep-

tului civil modern; l-am văzut cu suflet cald la masă albă în mijlocul colegilor, dar l-am văzut și în mijlocul poporului simplu dela sate.

În toate situațiile, l-am văzut modest, înțelegător și blând, fiindcă era un om întreg, în înțelesul cel mai nobil al cuvântului.

Suflet credincios până la abnegație și jertfire de sine și dacă natura l-a lipsit pe Henri Capitant de un fizic viguros, fără măsură de darnică i-a fost în cele sufletești.

Fizicul spus prefacerii în țărână dispăre, sufletul lui mare, însă nobil și generos, erudiția lui în ale dreptului și lucrările sale în această materie — îl așează între cei mai mari juriști ai timpurilor noastre.

Datoria juristilor români este de-a păstra memoria, de-a ne descoperi și inclina fruntea în fața memoriei lui întotdeauna.

Cuvântarea d-lui profesor Ionascu Aurelian în numele Facultății de Drept din Cluj și al Asociației Henri Capitant pentru Cultura Juridică Franceză, grupul Cluj.

În toamna anului 1934 o misiune franceză, compusă din profesori ai Facultăților de Drept, avocați și juriști ai Parlamentului, reprezentă Franța la serbările celui de al patrulea centenar al descoperirii Canadei de către navigatorul francez Jacques Cartier. În fruntea acestei misiuni se găsea unul din cei mai străluciți reprezentanți ai geniului juridic francez: profesorul Henri Capitant. Impresionat de a vedea în provincia Quebec, din această îndepărtată țară, o a doua Franță cu aceeași limbă, aceleași moravuri și același drept, Capitant concepe planul constituirei unei asociațiuni care să grupeze la un loc pe juriștii francezi și juriștii canadieni de limbă franceză.

El nu putea uita, însă, câtă însuflețire și cât atașament pentru cultura juridică franceză a găsit și în alte țări pe care le-a vizitat și în care știința, talentul și căldura cuvântului său, au făcut să strălucească de atâtea ori prestigiul științei juridice franceze. Belgia, Olanda, Italia, Polonia, România, Egiptul și Japonia i-au lăsat amintiri neșterse. Asociația proiectată trebuia să fie deschisă tuturor juriștilor formați la școala sau cultură juridică franceză, tuturor celor care întrebunțează ca limba științifică limba franceză, tuturor celor cari au cultul dreptului francez.

Astfel a luat ființă, din gândul lui, în 1936, Asociația Juriștilor de Limbă Franceză.

Câte durere a trebuit să simtă el în vara trecută, de a nu fi putut prezida prima adunare generală și primul congres al acestu frumoase asociații, pe cari cu atâtea entusiasm le-a pregătit și cari i-ar fi procurat, în momentul retrage-

rei sale din învățământ, bucuria de a vedea reuniți în jurul lui atâția din foștii săi elevi din timpul unei cariere de 46 de ani, atâția din admiratorii săi din mai bine de 40 de țări și atâția din prietenii fideli și devotați pe care și i-a câștigat în țările în care a fost purtătorul de cuvânt plin de autoritate al științei juridice franceze. O sănătate precară, însă, în urma unei grele operații suferită cu câteva luni înainte, îi interzicea orice efort și îl ținea departe de Paris. A simțit în schimb, desigur, o duioasă mângâiere primind mărturia afecțiunii și devotamentului nostru, a celor intruniți la Paris unde desi el a fost absent, spiritul său a fost cel care ne-a ghidat, și văzându-ne pe atâția din cei cari am ținut să-i exprimăm omagiul recunoștinței noastre la locul lui de suferință.

Câteva săptămâni după ce congresiști s'au risipit, starea sa s'a agravat. La 21 Septembrie 1937 el se stingea din viață în mica localitate Allinges din munții Savoei, nu departe de Grenoble, unde cu 72 de ani înainte, la 15 Septembrie, 1865, văzuse pentru prima oară lumina zilei.

Viața sa, ce frumos și înălțator exemplu!

Laurent al Facultății de Drept din Paris la vârsta de 24 de ani, doi ani mai târziu, în 1891, își începe, la Facultatea de Drept din Grenoble, cariera sa profesorală care trebuia să fie așa de strălucită. Timp de 17 ani profesează dreptul civil la Universitatea din orașul său natal. În acest timp, la vârsta de 32 de ani, publică volumul *Introduction à l'étude du droit civil*, această nouă încercare în literatura juridică franceză. Profesorul înăscut ce era, și-a dat seama din primii ani ai carierei sale, că studiul dreptului civil nu se poate începe fără o parte generală care să cuprindă într'un tot armonic noțiunile fundamentale ale dreptului civil, indispensabile pentru înțelegerea diverselor sale instituțiuni. Incoronată de deplin succes, Introducerea sa devine modelul din care se inspiră majoritatea profesorilor de drept civil din Franța și țările de drept francez, cari aproape cu toții au adoptat noua metodă. În această vreme își începe și colaborarea sa la *Recueil Dalloz*, unde o viață întreagă a știut să insotească deciziile instanțelor cu observațiunile sale critice, pline de vigoare, precizie și finețe.

În 1908 este chemat la Paris unde ocupă câțiva ani catedra de legislație industrială, pentru a trece apoi în 1915 la catedra de drept civil pe care a ilustrat-o până la moarte.

Este epoca maturității sale.

În această perioadă publică mai întâi în colaborare cu Paul Cuche, *Cursul de legislație industrială*. Urmează apoi în timpul războiului, în colaborarea cu Ambroise Colin, *Cursul de drept civil francez* în trei volume, care trebuia să cunoască un așa de mare succes.

„On nous croira sans peine, — spuneau autorii în prefața acestei opere, — lorsque nous dirons qu'en publiant un Cours nouveau de Droit Civil français, nous n'avons pas la prétention de faire mieux que nos éminents devanciers... Nous avons pensé cependant, que dans la littérature du Droit civil, il y avait place encore pour un livre qui procéderai, avant tout, d'une

inspiration et d'une méthode proprement pédagogiques. Offrir aux étudiants de tout âge et de tout ordre un traité qui, répondant aux promesses de son titre, soit véritablement un cours, telle a été en effet notre principale ambition“.

Și cu cât au fost depășite așteptările lor. Cartea lor a devenit nu numai instrumentul de muncă indispensabil oricui voește să pătrundă sistematic și cu profit în dificultățile dreptului civil, dar și una din operele cele mai prețioase ale literaturii juridice franceze, prin calitățile sale de perfectă claritate, precizie și metodă.

În 1923, publică lucrarea sa *De la Cause des obligations*, rămasă celebră, prin limpezirea pe care o aduce și ordinea pe care o pune într'un domeniu, reputat prin ariditatea și obscuritatea sa, și în care o lungă controversă despărțise atâta timp lumea juridică în cauzalști și anti-cauzalști.

Rezultatele excelente la care a ajuns atât în *Cursul de drept civil* cât și în *Causa obligațiilor* se datoresc în mare parte metodei sale realiste de a porni dela observarea concretului din care degajează apoi principiile diriguitoare. Convins de marea utilitate a acestei metode care reclamă și cunoașterea jurisprudenței pe lângă aceea a textelor, el publică în 1925 în colaborare cu un grup de profesori ai Facultăților de Drept un volum de spețe alese din jurisprudență, în care grupează, clasate pe materii, un număr de 445 de spețe civile, menite să ofere studenților — după exemplul metodei americane: case books, — subiecte practice de discuții și aplicare a principiilor teoretice. Conduc de aceeași rațiune, el publică în 1934 volumul „*Les grandes arrêts de la jurisprudence civile*“ care cu cele 226 de hotărâri din cele mai însemnate ale Casăției franceze, complectate de judicioase observațiuni, era destinat să constituie un supliment practic al *Cursului de drept civil*.

„Qui qu'il soit, déclare d'ansul în prefața acestui volum, le juriste ne peut aujourd'hui se flatter de connaître le droit que s'il complète et vivifie l'étude des textes par celle de la Jurisprudence... On ne connaît bien une règle, on ne se rend compte de son importance, qu'autant qu'on a étudié toutes les décisions de jurisprudence auxquelles son application a donné lieu. Telles sont les raisons qui nous ont déterminé a composer cet ouvrage. Nous avons voulu donner aux étudiants une série d'illustrations des règles qui sont commentées dans notre Cours de Droit civil. Les décisions de jurisprudence doivent remplir le même rôle que les gravures et dessins explicatifs dans les livres de science. Elles mettront l'étudiant en contact avec la vie juridique“.

Această grijă de a ține mereu cont de viața juridică, fără de care știința dreptului e searbădă, este constantă în toate lucrările sale.

În timpul din urmă a publicat cu concursul a 103 colaboratori, profesori de drept, magistrați și jurisconșulți, o monumentală lucrare intitulată: „*Vocabulaire juridique*“, în care fiecare cuvânt al limbei juridice este definit și explicat. Lucrare remarcabilă și de covârșitoare importanță. Ea se adresează, cu aceeași utilitate, avocatului și magistratului, ca și legiitorului, pro-

fesorului, studentului și chiar marelui public, căci, după cum spunea el însuși în prefața ei, „la lange juridique est, la première enveloppe du droit, qu'il faut nécessairement traverser pour oborder l'étude de son contenu”.

Pe lângă aceste lucrări de mari proporții, el a publicat numeroase articole și studii cari au deschis orizonturi noi în atâtea din materiile dreptului civil. Trebuie să mai adăugăm, deasemeni, prețioasa sa colaborare la întocmirea proiectului franco-italian al contractelor și obligațiilor, notele sale de jurisprudență, proiectele de legi la care a colaborat și rapoartele prezentate la congrese și societăți juridice, cari completează în mod așa de armonis marea și variata sa operă.

N'am putea încheia, însă, această înșirare a operilor lui Henri Capitant, fără a menționa și mica sa broșură intitulată: „Comment il faut faire sa thèse de doctorat en droit” care cuprinde atâtea sfaturi și îndrumări utile, pe care profesorul le adresează studenților, și care denotă solitudinea pe care el a arătat-o întotdeauna studențimei și grija ce a avut de a-i ghida cât mai bine pașii în studiul complex și uneori arid al dreptului civil.

Cât de atrăgător era însă acest studiu, când era predat de Henri Capitant! Expunerile sale luminoase, pline de viață și de o limpezime impecabilă, rostite cu majestăte, dar și cu acea căldură specifică a verbului său, erau o adevărată desfătare.

Eminentul om de știință era dublat și de un excelent pedagog și profesor.

„Il était depuis la mort de Planiol, le plus grand civiliste de France, ne spune succesorul său la prezidenția Asociației noastre, profesorul Georges Ripert. Son influence sur la jurisprudence était considerable. Après la guerre, c'est lui qui, à maintes reprises, a dicté les solutions des tribunaux ou les a justifiées. Nous nous inclinons tous devant sa primauté et nous demandions à son amitié les conseils qui nous étaient utiles”.

Meritele sale au fost unanim recunoscute. Demnitățile și onorurile ce i s'au conferit stau mărturie. Era membru al Institutului Franței, membru asociat al Academiei naționale dei Lincei din Roma, al Academiei belgiene, al Academiei române, al Academiei internationale de drept comparat, doctor honoris causa a Universităților din Liege, Utrecht, Varșovia, Montréal, Cairo, București și Iași, comandor al Legiunei de onoare, comandor al ordinului Polonia restituta, mare ofițer al ordinului Steaua României, decorat cu ordinul Tezaurului sacru al Japoniei, membru în Consiliul superior al Instrucției publice, în Consiliul superior al muncii, în Consiliul de administrație al Institutului pentru unificarea dreptului privat dela Roma, președinte al concursurilor de agregatie, co-director la Revue trimestrielle și Revue critique, președintele Comitetului consultativ al asigurărilor pe viață, super arbitru în litigiile dintre patroni și muncitori, etc....

Pretutindeni, Henri Capitant era înconjurat de afecțiune și prietenie. Privirea sa vioaie și blândă, surâsul său plin de farmec, intria lui înfățișare deschisă și apropiată, care revela așa

de bine pe omul de suflet ce era, îi câștigau unanime simpatii.

În România era foarte iubit. Dar și el avea pentru țara noastră și români sentimente de căldă amicitie și profund atașament. Fusese câștigat, în timpul vizitei sale la noi, de afabilitatea și inteligența țaranului nostru, de apropierea spirituală pe care a constatat-o între cele două țări și de dragostea pe care toată lumea românească i-a arătat-o pentru Franța.

Grupul român al Asociației creiată de el, profund îndurerat de moartea sa, îi va păstra o neștearsă amintire. Continuându-și activitatea sub scutul numelui său, pe care îl poartă acum în frunte ca un suprem omagi. Asociația noastră, intitulată pe viitor „Asociația Henri Capitant pour la Culture Juridique Francaise” va ști să-i ducă mai departe gândurile și idealurile de care el a fost animat.

Facultatea de drept din Cluj — pe care am deasemeni deosebită cinste de a o reprezenta la această comemorare —, între zidurile căreia glasul său a avut atât răsunet acum 9 ani, se alătură, într'un sentiment de pioasă amintire, la inițiativa Asociației noastre, păstrând marelui dispărut, — în calitatea ei de reprezentantă a științei și a învățământului juridic românesc din Ardeal —, o nepieritoare recunoscintă pentru tot ceea ce el a dăruit științei și învățământului dreptului civil.

ALOCUȚIUNE

ținută la comemorarea lui Henri Capitant de către „Asociațiunea Henri Capitant pentru cultura juridică franceză”, în numele Baroului avocaților din Cluj.

**de Dr. MIRCEA GEORGESCU
advocat.**

„Pentru a fi în adevărată trăită, viața — spune, undeva, Tolstoi — nu pretinde decât un lucru: acela de a ne fi făcut datoria, la locul în care am fost așezați de împrejurări și în felul, cel mai bun fel, în care am avut prilejul a ne-o face”.

Fără îndoială, ideea de datorie poate îmbrăca aspecte pe care închipuirea nu le poate determina nici măcar cu aproximație.

Dar ceea ce se poate afirma aproape cu certitudine este faptul că dintre toate îndatoririle ce pot incumba unui om în decurs de o viață, nici una nu este mai plină de răspunderi — ca fiind și mai bogată în consecințe — decât îndatorirea de a împărtăși altora rezultatul cunoștințelor și experiențelor tale. Iar când aceste cunoștințe și această experiență se referă la cel „fundamentum regnorum” — Justiția — care stabilește Dreptul și menține Ordinea de drept fără de care este exclusă o propășire socială, viața omului care reușește să-și facă întreagă această datorie, prezintă caracterul unei adevărate MISIUNI.

Cu o asemenea datorie a marcat soarta viața lui Henri Capitant; și Henri Capitant a reușit să-și facă, și cu prisosință, întreaga lui datorie până acum; a trăit deci intens, din plin și în înțelesul adevărat al cuvântului.

Spunem „până acum” pentru că sunt vieți care nu se sfârșesc cu odihna fizică. — chiar când aceasta va dura o veșnicie. Subliniem cu-

vântul „ână acum“, în ceiace privește viața lui Henri Capitant, pentru că opera sa, în care s'a integrat și cu care s'a confundat întreaga lui viață, va continua să dureze și de acum înainte.

Suit dela vârsta de 26 ani — deci de pe băncile Facultății — la catedra universitară ce se cuvenia, deja, marii sale aplicațiuni și incontestabilelor sale posibilități, Capitant pătrunde de tânăr, deadreptul în laboratorul de creațiune intelectuală în care a rămas, fără întrerupere și fără odihnă, timp de 46 de ani.

În tot acest timp, tânărul său entuziasm mai întâi; apoi bărbăteasca sa energie; și, mai târziu, filosofia constructivă a ultimilor săi ani, au dat lui Henri Capitant puterea de a contribui, ca nu prea mulți alții în timpurile noastre la strălucirea unei științe pe care au onorat-o în cursul timpurilor atâtea nume glorioase.

Urmas a lui **Salleilles** la catedra de drept civil a vechei Facultăți de la Sorbona, coleg dar nu rival, al lui **Planiol** și **Josserand** la Universitatea din Paris, predecesor a lui **Ripert** la conducerea „Asociației“ pe care el a inițiat-o, Capitant, se încadrează între atâtea nume cu care gândurile noastre din vremea — deja îndepărtată — a pregătirilor pentru „carieră“, îmbinau cele mai frumoase visuri ale tinereții.

Atras și reținut de laborioasa sa activitate universitară, Capitant nu a fost un avocat, în sensul strict și minor al cuvântului; el nu a pus decât accidental la dispoziția barei deosebitele sale priceperi de jurist și talente de orator; el nu a avut, deci, acea viață sbruciumată în care frământata activitate din pretoriile judecătorești transformă pe avocați în adevărate pachete de nervi, depuse ca ofrandă zilnică pe altarul acelei zeițe pe care ne-am dprins să o stim lăgată la ochi.

Capitant a fost, totuși, un **advocat**, în sensul primar și — dacă vreți — major al cuvântului, un cetățean „**ad auxilium vocatus**“, punând în serviciul teoriei juridice, pe care a onorat-o, și a jurisprudenței, pe care a îndrumat-o lucrări clasice, între care **Recueil des grands arrêts** și **Recueil de jurisprudense**, alături de cele 3 volume **Droit civil** și cu **La Cause des obligations**, constituesc îndreptare care vor străjui multă vreme drumul progresului și știința Dreptului.

Cei care, ca mulți dintre Domniile Voastre și ca mine, au avut prilejul să-l asculte în expunerea tezelor sale, au rămas impresionanți de farmecul puternicei sale personalități și de simpatia deosebită pe care o inspira; ceilalți, care l'au cunoscut din lucrările sale îi sunt recunoscători și îi acordă în sufletul lor locul suveran pe care numai adevăratul dascăl știe să și-l câștige în inima învățăceilor săi.

În numele Baroului clujan, mă înclin cu respect în fața acestei frumoase exigențe.

Jurisprudențe civile

Curtea de Apel Cluj, Secția II.
Decizia civilă No. 1138—1936.

Preș. Dr. I. PAPP, preș.

Obligațiune. Stipulațiunea prin care o parte înțelege a garanta pentru o creanță sub con-

diția dacă față de debitorul principal nu se va deschide procedura penală, nu poate fi considerată ca ilicită și nici imorală, dacă intenția părților nu era îndreptată spre a zădărnici deschiderea acelei proceduri, ci înțelege a garanta nendinde de neindeplinirea acstui eveniment.

MOTIVE: În contra sentinței Tribunalului reclamanții au făcut recurs în casare pentru interpretarea greșită a convenției și eroare grosieră de fapt, pentru greșită aplicare a art. 696, 699, 897, 898, 91 și 1174 din Cod. civ. austr.

Asupra recursului de față:

Din actele dela dosar rezultă, că reclamanții au cerut a se declara nevalabilă obligațiunea luată asupra lor prin actul de notariat public din 16 Mai 1934, precum și intabulațiunea făcută în temeiul acestui act și obligarea părții la eliberarea unui act de radiere cu privire la ipotecă intabulată asupra imobilelor cuprinse în cf. no. 3935 a comunei Turda, no. top. 886/1, susținând că ei au garantat cu averea lor imobiliară pentru lipsurile constatate în sarcina fiului lor numai sub condiția suspensivă, că contra acestuia nu se va pune în mișcare acțiunea penală, ori cum această condiție nu s'a îndeplinit, căci acțiunea publică s'a pus în curs contra fiului lor, obligațiunea lor a devenit nevalabilă și este a se radia ipoteca înscrisă în favoarea părții. Judecătoria a respins acțiunea, tribunalul a menținut această hotărîre.

Pentru a decide astfel a motivat, că condiția fixată în actul notarial public fiind ilicită, actul de garanție este nevalabil, dar reclamanții totuși nu pot cere eliberarea unui act pentru radierea ipotecii, pentrucă potrivit dispozițiilor art. 1174 din Cod. civ. austr. ceea ce s'a dat cu știință pentru săvârșirea unui act ilicit nu mai poate fi cerut înapoi.

Având în vedere, că reclamanții prin actul notarial public din 16 Mai 1934 au luat garanție asupra lor până la concurența sumei de 50.000 Lei, constată drept lipsă în sarcina fiului lor, acordând în acest scop părții drept de ipotecă asupra imobilului înscris în cf. no. 2900 a comunei Turda, stipulând însă în punctul 2 al convenției, că obligațiunea lor este valabilă numai dacă Direcțiunea Generală C. F. R. va aranja chestiunea pontărilor nereglementare și a abaterilor dela datorie a băiatului lor pe cale administrativă fără a se sesiza instanțele penale.

Că deci din această convenție rezultă, că recurenții au înțeles să garanteze cu imobilul lor numai sub condiția dacă chestiunea lipsurilor va fi aranjată pe cale administrativă și băiatul nu va fi tradus în fața instanțelor penale.

Considerând că potrivit art. 1174 din Cod. civ. austr., pe care se bazează tribunalul respingând acțiunea, nu se poate cere înapoi ceea ce a dat cineva pentru săvârșirea unui lucru imposibil sau ilicit, că deci potrivit acestui text de lege, repetițiunea n'are loc numai când se dă ceva cu scopul că cealaltă parte în schimb să săvârșească un fapt care lovește în bunele moravuri și este oprit de lege, ori care nu poate fi împlinit și partea știe că pretinde o prestațiune ilicită sau imposibilă.

Având în vedere că recurenții au garantat cu imobilul lor până la concurența sumei de 50.000 lei, sub o condiție a cărei împlinire nu e-

na pusă în sarcina părții, ci era pendinte de neîmplinirea unui eveniment și anume de a nedeschiderii procedurii penale, care eveniment putea or nu interveni independent de voința părților, deci condiția stipulată în convenție nu era imposibilă.

Că pe de altă parte prin această condiție stipulată recurenții n'au avut nici decum intenția să zădărnicească deschiderea procedurii penale, ei au înțeles să garanteze pentru fiul lor numai întrucât acțiunea publică nu se va deschide, căci nu au avut interes să achite creanța părții dacă băiatul lor va fi condamnat, și conform înțelesului adevărat al convenției nu au pretins părții în schimbul garantării sumei constatată drept lipsă săvârșirea unui lucru ilicit și anume ca să nu ceară deschiderea acțiunii publice.

Considerând că stipulațiunea prin care o parte înțelege a garanta pentru o creanță sub condiția dacă față de debitorul principal nu se va deschide procedură penală, nu poate fi considerată ca ilicită și nici imorală, dacă intenția părții nu era îndreptată spre a zădărnici deschiderea acestei proceduri, ci înțelege a garanta pendinte de neîndeplinirea acestui eveniment.

Astfel fiind tribunalul a denaturat înțelesul adevărat al convenției și a făcut și o greșită aplicare a art. 1174 din cod. civ. austr., pentru care motiv Curtea a casat sentința și a dispus evocarea fondului.

În fond, având în vedere, că în conformitate cu art. 696, 699, comb. cu art. 897 din Cod. civ. austr. dacă dreptul se acordă pendent de anumite condiții, dreptul nu se poate câștiga numai prin stricta lor îndeplinire, iar când condiția este negativă prin neîmplinirea evenimentului stipulat.

Considerând că în speță s'a constatat că acțiunea publică a fost pusă în mișcare în contra băiatului recurenților, dar cum aceștia au înțeles să garanteze sub condiția dacă acest eveniment nu s'ar îndeplini, astfel părta n'a dobândit dreptul de opitecă acordat prin actul de garanție pendent de această eventualitate și contractul e inexistent, ce are drept efect, că înțabulațiunea dreptului de ipotecă făcută, în baza acestui contract e nevalabilă și reclamanții sunt în drept a cere restabilirea stării anterioare a cărții funduare și radierea acestui drept.

Pentru aceste considerente Curtea a admis recursul, a casat sentința și evocând fondul a admis acțiunea cu cheltuieli de judecată, apel și recurs. (424, 425, 508 Pr. c.).

10 Noemvrie 1936.

Raportor: **Dr. I. Mureșianu.**

NOTĂ. — Prin definițiune se face o deosebire între condițiunea imposibilă și condițiunea ilicită sau imorală.

Condițiunea imposibilă constă sau într'un fapt ce materialicește este imposibil, și este neîndoienic că în asemenea caz, în realitate, nu este o condițiune, fiind că aceasta presupune un eveniment realizabil în viitor dar nesigur; așa

că este evident că ceia ce fizicește este imposibil d. ex. să despice cerul cu barda, o astfel de condițiune trebuie considerată ca inexistentă.

Dar condițiunea imposibilă este și în ipoteza în care faptul este juridicește imposibil, de pildă când părțile au stipulat că realizarea dreptului să depindă de celebrarea căsătoriei dintre două femei. Fără îndoială că și în acest caz nerealizarea faptului este certă și deci nu poate fi vorba de o condițiune.

Condițiunea ilicită, contrar celei imposibile, constă într'un fapt posibil de a se realiza, dar existența unui asemenea fapt lovește o porțiune a legii, și anume a unei dispozițiuni imperative; și afară de aceasta, condițiunea ilicită se caracterizează prin împrejurarea că ea este pur potestativă, în sensul că constituie un îndemn asupra persoanei contractante la aducearea la îndeplinire a aceluia fapt nepermis. Această din urmă considerațiune învederează că condițiunea cauzală depinde numai de întâmplare — hazard — și realizarea sau nerealizarea ei nu stă în puterea nici unei dintre părțile contractante.

Amintesc deasemenea că condițiunea este reputată ca ilicită nu numai în cazul când ar avea de scop să determine o persoană la înfrângerea unei dispozițiuni imperative prohibite a legii, dar și atunci când faptul în care constă condițiunea, este de natură să aducă o restrângere serioasă a unor drepturi esențiale activității omenești, d. ex. condiția de a nu te căsători niciodată.

Se admite ca atunci când condițiunea ilicită ar consta în faptul unui tertiu, deci când realizarea evenimentului depinde de voința acesuia, în asemenea caz condițiunea n'ar fi socotită ca ilicită, decât numai în cazul când stipulațiunea ar avea de scop să stimuleze indirect voința tertului la săvârșirea faptului nepermis. (Negrea I. 331).

Fără îndoială, că în speța la care ne referim, o administrație publică în dauna căreia un funcționar al său a comis fraude, nu și poate lua obligația să nu denunțe faptul penal, și deci o atare circumstanță nu poate forma obiectul unei condițiuni permise, deoarece obligația luată de administrație ar fi contrarie dispozițiunilor și spiritului legilor de organizare, cari, de regulă, sunt socotite a fi de ordine publică.

În deciziunea Curții de Apel, pe care o adnotăm, avem plăcerea să constatăm că într'o clară și abilă motivare s'a făcut o justă aplicare a regulilor de drept expuse, fiindcă Curtea, conform elementelor de fapt stabilite de către instanțele de fond, conchide că faptul nedenunțării delapidării nu era impusă ca o condiție atașată obligației administrației publice; ci realizarea evenimentelor era lăsată la voia întâmplării, adică a hazardului, și așa dar condițiunea stipulată, avea caracterul unei condiții cuzale, și în cazul judecat, după cele ce am spus mai sus, n'a putut fi pusă discuția asupra existenței unei condiții imposibile, ci a uneia ilicite, și s'a văzut deosebirea dintre ele.

AL. ULVINEANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj-

Inalta Curte de Casație și Justiție eccl. III-a
Decizia No. 1488—1935.

Președinția D-lui **C. Crăciunescu** Consilier.

**Contract CFR. Cel care contractează cu Ad-
ția CFR este obligat să controleze și să cercete-
ze atât calitatea persoanei în drept a contractă
din partea CFR, cât și îndeplinirea celorlalte
formalități.**

CURTEA DELIBERÂND

Având în vedere că prin motivul I de casare se invoacă violarea, rea aplicare a art. 998, 999 1000 cod. civ. român, prin argumentarea că intimata nu răspunde pentru daunele încercate de recurent în urma anulării convențiunii încheiate de părți;

Considerând că în speță este constant în fapt, că convențiunea în discuție a fost aprobată de un prepus al intimatei și că acest drept de aprobare aparține conform art. 9 lit. a. din legea pentru crearea Regiei Autonome CFR care a fost publicată în Monitorul Oficial, Consiliul de administrație al acestei instituții:

Că în asemenea situație ori întrucât prin publicarea unei legi dispozițiunile ei au fost aduse la cunoștință tuturor cetățenilor țării, care prin faptul publicării au fost deșteptați în mod legal asupra acelor dispozițiuni, partea ce încheie contracte producătoare de venituri ca cel în discuție cu administrațiunea CFR, **este obligată a controla și cerceta, atât calitatea persoanei în drept de a contracta din partea CFR, cât și cu îndeplinirea celorlalte condițiuni expres prevăzute de zisa lege pentru valabilitatea unor asemenea contracte, iar omisiunea diligenței cuvenită la încheierea contractelor, nu poate constitui un fapt generator de daune, cum bine spune și Curtea de Apel, deoarece o atare omisiune în spritul și sensul textelor invocate de recurent prin motivul de recurs, prezintă și intrunește caracterele juridice a unei culpe, care nu poate servi ca temeiul juridic al unei acțiuni în despăgubire introdusă de partea care ea însăși este autoarea acelei omisiuni, în speță recurentul;**

Că așa fiind, motivul I de casare este neîntemeiat și întrucât soluția Curții de Apel se menține suficient pe constatarea din decizia atacată relativ la culpa recurentului din cauza omisiunii diligenței cerute cu ocazia încheierii convențiunii, recursul urmează a fi respins numai pe acest motiv de recurs, fără a se examina celelalte motive de recurs, a căror cercetare este lipsită de interes.

Inalta Curte de Casație și Justiție Sec. III-a.
Deciziunea Nr. 1033—1937.

Președinția Domnului **Gh. Nedici** Consilier

Subscriitorul unor acțiuni într-o societate anonimă devine proprietarul lor din momentul ce a plătit valoarea lor, indiferent dacă i-au fost sau nu predate.

Depozit. Depozitul nu se ființă, decât prin predarea obiectului, însă din momentul ce obiectul se găsește, în baza altui titlu, în mâna depozitarului, nu mai este nevoie de formalitatea predării.

CURTEA DELIBERÂND

Având în vedere că prin motivul de casare VI litera a. și V litera b. recurentul susține că Curtea de Apel a făcut o rea aplicațiune a legii întemeindu-se pe articolele streine de firea pricinii și în dezvoltarea cărora arată că din scrisoarea din 15 Octombrie 1926 cât și din aceea din 14 Ianuarie 1930, rezultă că acțiunile din litigiu n'au fost numai promise, dar și predate recurentului, astfel că instanța de fond trebuia să facă în speță aplicațiunea art. 957 și 962 cod. civ. austriac stabilind că prin zisele scrisori s'a încheiat în privința acestor acțiuni un contract de depozit, iar prin motivul de casare V litera c. recurentul susține că Curtea de Apel a săvârșit omisiunea esențială prin aceea că nu se pronunță asupra susținerii recurentului că în menționatele scrisori se întrebuițează expresiunea „sunt depuse“ de unde rezultă că părțile au înțeles să încheie un contract de depozit.

Având în vedere, că după cum s'a arătat la expunerea faptelor Curtea de Apel a respins susținerea recurentului pe considerațiunea, că prin scrisoarea din 15 Octombrie 1926 nu s'a înființat între părți un contract de depozit, deoarece potrivit art. 957 cod. civ. austr. un atare contract, care face parte din categoria celor reale, ia naștere numai prin predarea lucrului în mâinile depozitarului, ori în speță recurentul nu a predat părților acțiunile din litigiu, fiindcă ele au rămas în proprietatea părții I și după data din 15 Octombrie 1926, când ele au fost numai promise reclamantului ca echivalent pentru aportul social a dus întreprinderea părții I, fără să-i fi fost și predate, așa că potrivit art. 423, 424 și 425 din citatul cod, fără predarea acțiunilor în mâna reclamantului aceasta nu a dobândit proprietatea lor.

Având în vedere că prin scrisoarea din 15 Octombrie 1926 și care constituie raportul juridic de bază dintre părți, părțile I, după ce confirmă recurentului primirea aportului social promis, recurentul adaugă acesteia că „vă sta la dispoziție libere acții ale industriei de hârtii din Bârgău pentru 6 milioane lei. Acțiunile se formează proprietatea Dstră sunt depuse la Banca Comercială Clujeană S. A. Cluj, care va elibera reversiune de depunere“.

Având în vedere că din citirea acestor 2 fraze rezultă în mod clar, pe deoparte că recurentul a adus întreprinderei părții I aportul social convenit, iar aceasta a trecut în proprietatea recurentului acțiuni în valoare de 6 milioane lei părțile au convenit ca aceste acțiuni să stea în echivalentul acestui aport, iar de altă parte că depozitul părții II, care va elibera actul de confirmarea depozitului.

Având în vedere că potrivit principiilor codului de comerț subscriitorul unor acțiuni într-o societate anonimă devine proprietarul acțiunilor subscrise din chiar momentul în care a plătit valoarea acestor acțiuni, indiferent dacă acțiunile au fost sau nu tipărite și predate subscriitorului; că prin urmare fiind indiferentă această împrejurare, rezultă că, în speță recurentul a devenit proprietarul acțiunilor și fără ca părțile I să fi predat acțiuni în mod efectiv în mâinile recu-

rentului, așa că soluțiunea inversă a Curții de Apel că prin scrisoarea din 15 Octombrie 1926 nu s'a transmis recurentului proprietatea acțiunilor fără să fi avut loc și predarea efectivă acestor acțiuni, este greșit în drept, astfel că rămâne bine stabilită că recurentul dobândește proprietatea acțiunilor. Că prin consecință urmează a se cerceta chestiunea dacă s'a născut între recurent și pârâta I un contract de depozit.

Având în vedere că potrivit art. 957 cod. civ. aust. dacă cineva ia sub îngrijirea sa un bun străin, ia naștere un contract de depozit.

Având în vedere că din interpretarea acestui text rezultă că pentru a lua naștere un atare contract este nevoie de predarea lucrului în mâinile depozitarului, astfel că este exactă argumentarea Curții de Apel că contractul de depozit ia naștere numai prin predarea efectivă a obiectului în mâinile depozitarului.

Că însă este de principiu că atunci când obiectul este deja în mâinile depozitarului în baza unui alt titlu de drept, în acest caz nu mai este necesară această formalitate a predării obiectului, deoarece depozitarul având deja în mâinile sale obiectul, s'ar da naștere la două operațiuni inutile, predarea obiectului în mâinile deponentului și tot odată restituirea lui în mâinile depozitarului de către deponent.

Având în vedere că în speță este necontestat că acțiunile din litigiu nu au fost perdate recurentului, ci au fost păstrate de pârâta până la 13 Ianuarie 1930, când s'a conformat scrisorii din 15 Octombrie 1926, predându-le în păstrarea pârâtei II.

Că față de aceste principii și întrucât în speță au fost reținute de către pârâta I până la 13 Ianuarie 1930 rezultă că între aceasta și recurent, a intervenit un contract de depozit chiar fără îndeplinirea celor două formalități — predare și restituire.

Că prin consecință numai cu violarea art. 957 citat și prin neexaminarea întregului conținut al scrisorii din 15 Octombrie 1926 Curtea de Apel a decis în sens invers că nu a intervenit un atare contract, astfel că motivele de casare VI litera a) și V litera b) și c) sunt fondate și ca atare recursul câtă a fi admis pentru aceste motive.

Jurispr. procedurale.

Inalta Curte de Casație și Justiție; Sect. III-a
Deciziunea Nr. 1037—1937.

Președinția Domnului Gh. Nedici Consilier

PERIMARE. Este a se aplica în fața Casației regulile din procedura civilă din vechiul Regat.

CUMUL DE ACȚIUNI. Admis de jurisprudență. Vânzarea între soți presupusă că act gratuit, dacă nu se dovedește proveniența banilor plătiți drept preț.

CURTEA DELIBERÂND.

Asupra cererii prin care procuratorul intimatului solicită perimarea recursului, cerere care a fost formulată prin întâmpinare la recurs.

Având în vedere că art. 81 din legea modi-

ficatoare a unor articole din legea Curții de Casație dela 22 Martie 1937, prin alin. prim desființând pentru viitor toate dispozițiunile legilor de procedură în vigoare în teritoarele alipite, care reglementează procedura înaintea Curții de Casație, prin alin. ultim spune, că în toate recursurile, care sunt de competența Inaltei Curții de Casație potrivit legii de organizare a Curții de Casație, se va aplica procedura civilă română.

Că din interpretarea acestor dispozițiuni rezultă fără îndoială, că condițiunile de formă prevzute în art. 446 proc. civ. ardeleană pentru perimarea și potrivit cărui text perimarea, operează chia și din oficiu, în perimarea recursurilor date în competența Curții de Casație, azi nu mai au aplicațiune, ci la asemenea recursuri se aplică dispozițiunile art. 257 proc. civ. română, potrivit căruia perimarea trebuie cerută prin o cerere aparte, reclamantul în perimare urmând a face dovada plății taxelor de citații sau să alăture actul de sărăcie.

Că în asemenea situațiune și întrucât în speță este necontestat, că intimata a cerut perimarea recursului de față prin întâmpinarea la recurs și fără plata taxelor de citații, deci fără observarea condițiunilor de formă cerute de art. 257 citat; cererea de perimare astfel formulată nu poate fi luată în considerare și urmează a fi respins ca atare.

Considerând că în ce privește finele de neprimire ridicat în apărare de intimata bazat pe tardivitate recursului, este neintemeiat, deoarece din adevărta de înmânare a recurentei, se constată că deciziunea atacată a fost comunicată la 2 Noemvrie 1933, iar recursul l-a introdus la 16 Noemvrie 1933, deci înăuntrul termenului de 30 zile libere vizate prin art. 33 din legea Curții de Casație.

Respinge cererea de perimare și respinge și incidentul de tardivitate.

In fond.

DELIBERÂND.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs și actele dela dosar se constată că recurenta soția lui Gavril Bucsi a chemat în judecată pe Gavril Bucsi și pe Dr. Ludovic Kopenetz în calitate de competenți ai fostei firme Dr. L. Kopenetz și G. Bucsi societate în nume colectiv pentru plata sumei de 152.205 lei cap. și acces. iar pe de altă parte pe intimata soția lui Dr. L. Kopenetz născ. Alexi Frida spre a fi obligată ca în cazul când nu ar putea incasa creanța dela soțul ei, să tolerez să se îndestulească până la concurența sumei din acțiune din imobil (casa) înscrisă în cartea fund. a orașului Cluj Nr. 974, pe care Dr. L. Kopenetz prin contractul din 9 Febr. 1925 l-a înstreinat soției sale și Trib. Cluj Sec. II prin sentința Nr. C. C. I 212—1930 din 9 Martie 1932 a respins acțiunea față de intimată, iar prin sentința de complectare Nr. C. 212—930 din 22 Iunie 1932 a admis acțiunea față de competenții firmei.

Că sentința Nr. C. I. 212—1930 din 9 Martie 1932 fiind atacată cu apel de către recurentă, prin deciziunea supusă recursului Curtea de Apel Cluj, a respins apelul și a menținut sentința primei instanțe, compensând cheltuețele de apel.

Considerând că pentru a da această soluție Curtea de Apel stabilește în fapt că, suma valorificată prin acțiune reprezintă contravaloarea unor cambi emis de Gavril Bucsi pentru suma de 160.000 lei, împrumutată de recurentă societății în nume colectiv G. Bucsi și L. Kopenetz și care sumă prin hotărâri rămase definitive a fost adjudecată recurentei; mai constată că, creanțele cambiale au luat ființă la 15 Septembrie 1925, data emiterii cambiilor și că Dr. L. Kopenetz prin actul din 9 Februarie 1925 a înstreinat imobilul soției sale.

Considerând că în temeiul acestor stabiliri Curtea de Apel motivează, că înstreinarea imobilului, având loc la 9 Februarie 1925 adică la un timp când creanța recurentei nu avea ființă, deoarece cambiile s'au emis la 15 Septembrie 1925, iar pe de altă parte recurenta nefăcând dovada, că înstreinarea averii s'ar fi făcut cu consimțământul fraudulos al intimitei în dauna recurentei, aceasta nu poate pretinde ca intimata în calitate de donatară să tolereze îndestularea sa din imobilul înstreinat intimitei; că acțiunea introdusă de recurentă este și prematură față de intimată, deoarece aceasta fiind o terță persoană față de recurentă, răspunderea intimitei nu poate fi angajată decât în cazul când recurenta ar fi dovedit că, creanțele ei sunt exigibile, recunoscute prin hotărâri judecătorești și că nu s'a putut îndestula din averea debitorilor principali din cauza insolvabilității acestora, ce însă recurenta nu a făcut.

Că în ce privește dovezile invocate de recurentă în dovedirea împrejurării relativ la data nașterii creanțelor cambiale și concertului fraudulos al intimitei la achiziționarea imobilului, Curtea de Apel le înlătură ca neconcludente atât acele probe precum și administrarea de noi dovezi testimoniale.

Având în vedere că prin motivul I de casare se invoacă exces de putere, eroare gravă de fapt prin stabilirea și argumentarea că, acțiunea recurentei ar fi prematură față de intimată, deși intimata în calitate de donatoare poate fi chemată în judecată deodată cu debitorii direcți.

Având în vedere că în lipsa unei dispozițiuni legale contrare, jurisprudența constantă admite cumulul de acțiuni în sensul că creditorul poate cere în judecată prin aceeași acțiune atât pe debitorul direct, cât și pe donatorul acestuia, cerând condamnarea debitorului său la plată necondiționată, iar pe a donatorului numai pentru cazul, dacă n'ar obține îndestularea dela debitor și instanțele de judecată pot pronunța asemenea hotărâri, rămânând a se stabili în procedura de execuție, dacă obligațiunea donatorului a devenit sau nu necondiționată.

Că dar pentru a putea acționa contra donatorului nu este nevoie de o hotărâre de condamnare prealabilă obținută contra debitorului donator și ca atare din acest punct de vedere acțiunea recurentei față de intimată nu se poate respinge pe acest motiv ca prematură, cum în mod greșit argumentează Curtea de Apel.

Că așa fiind, motivul I de recurs este întemeiat.

Având în vedere că prin motivul II și III de casare recurenta se plânde de violarea art. 269, 270 Prc. Civ. art. 878, 953 cod. civ. săvârșit de

Curtea de Apel prin aceea că nu a ținut seamă de actele de la dosar și a respins fără motivare administrarea probelor invocate în sprijinul alegațiunii relativ la data contractării împrumutului, fapt care tranșează litigiul precum și la existența concertului fraudulos al intimatului în achiziționarea imobilului prin actul dela 9 Februarie 1925, care act constituind un act făcut în dauna creditorilor, acțiunea urma să fie admisă și față de intimata în calitate de donatoare.

Considerând că conform jurisprudenței constante aplicabilă în lipsa unui text formal de lege, contractele prin care un soț de căsătorie își înstreinează averea celuilalt soț, față de terțiu creditor se prezumă ca fiind făcute cu titlul gratuit, chiar și atunci, când prin act se menționează că soțul vânzător a primit prețul de vânzare convenit asupra bunului înstreinat, de unde urmează, că partea, care se prevalează de un asemenea contract, este datoare a face dovada nu numai că, a primit respectiv că, a plătit prețul menționat în act, ci proveniența sumei achitate cu titlul de preț de cumpărare.

Considerând că această prezumție dezvoltată pe cale de jurisprudență își are obârșia în art. 953 cod. civ. care se aplică în general la înstrăinările intervenite între soți, la baza căruia rezida principiul că, averea debitorului constituie baza de îndestulare a creditorului și deci ea trebuie să fie apărată de înstrăinări în dauna creditorilor.

Că prezumția arătată mai sus subsistă nu numai în cazul când creanța creditorului este anterioară înstreinării averii, ci și atunci când este posterioară acestei înstreinării, în acest din urmă caz însă aplicarea ei este condiționată de existența consimțământului fraudulos al beneficiarului contractului de vânzare, împrejurare care poate fi dovedită cu orice probe admise de lege, ea putând să rezulte și din alte circumstanțe concludente, de unde urmează că, dacă creanțele recurentei sunt anterioare actului de vânzare și intimata nu dovedește onerositatea actului, aceasta răspunde față de recurentă, independent că intimata în calitate de donatoare a avut sau nu cunoștință de existența datoriei donatorului, iar în cazul când creanțele recurentei sunt posterioare înstreinării imobilului, răspunderea intimitei este în funcțiune de împrejurarea, că recurenta să fi făcut dovada existenței concertului fraudulos între donator și donatoare.

Că în asemenea condițiuni Curtea de Apel numai cu nerespectarea menționatei prezumțiuni ce stă la baza art. 953 cod. civ. a putut să respingă acțiunea față de intimată pe motiv că actul nu este dăunător recurentei creditoare, iar prin aceea că a înlăturat administrarea probelor oferite precum și actele invocate de recurentă în dovedirea împrejurărilor decisive relative la data contractării împrumuturilor și a consimțământului fraudulos al intimitei în achiziționarea imobilului cumpărat dela soțului ei, ca neconcludente, fără însă a arăta rațiunea pentru care a ajuns la această concluziune, motivele II și III de casare devin și ele de asemenea întemeiate.

NOTĂ. — Prezenta decizie a Inaltei Curți de Casație este valoroasă.

Mai întâi de toate rezolvă chestia perimă-

rii, în concordanță cu ultima modificare a legii Curții de Casație. De aci înainte regulile care trebuiesc observate pentru a fi operată perimare, sunt cele prevăzute de procedura civilă din vechiul regat.

Al doilea fixează punctul de vedere jurisprudențial în lipsă de text de lege: întâi asupra cumulului de acțiuni, iar al doilea prezumția de gratuitate al vânzării intervenite între soț și soție.

În ce privește cumulul de acțiuni Inalta Curte constată că jurisprudența este formată ca odată cu acțiunea creditorului contra debitorului, să se poată face și acțiune contra celor ce stă în relație de drept cu debitorul său. Din punct de vedere practic, pentru urgentarea și înlesnirea rezolvării chestiilor de drept, decizia Inaltei Curți este bine venită.

În ce privește prezumția gratuității față de un act de vânzare intervenit între soți, Inalta Curte o rezolvă în mod complet punându-se din toate punctele de vedere juridice în care s'ar putea găsi ori ce speță.

În special chestia de a se ști când se pot o-pune creditorii la înstreinare, față de data actului, și când soția poate evita acțiunea creditorilor soțului, este în mod perfect tranșată și în conformitate cu prezumția muciană.

I. M.

Inalta Curte de Casație S. I.Preș. **G. Drimba** cons.

Dec. Nr. 1808—937.

Reînnoire de proces. Termen. Dacă în procesul fundamental s'a făcut și recurs, termenul de reînnoire curge dela data pronunțării deciziei Curții de Casație.

CURTEA DELIBERÂND

Potrivit dispozițiilor art. 567 proc. civ. termenul reînnoirii procesului este de 6 luni socotite din ziua de când a rămas definitivă sentința finală dată în procesul fundamental, iar, potrivit dispozițiilor art. 410 alin. III proc. civ., sentința care nu poate fi atacată nici cu apel, nici cu opoziție, cum este cazul deciziunilor Inaltei Curți de Casație, rămâne definitivă prin pronunțare.

Din aceste dispozițiuni rezultă că în cazul când în procesul fundamental se face și recursul la Curtea de Casație, termenul de reînnoire de 6 luni prevăzut de art. 567 proc. civ. curge dela data pronunțării deciziei Inaltei Curți.

Deși prin art. 79 din legea Curții de Casație se prevede că hotărârile date de o instanță a II-a sunt desăvârșite din momentul comunicării, aceasta însă nu poate constitui un punct de plecare în calcularea termenului de reînnoire decât numai pentru cazul când hotărârea comunicată nu se atacă cu recurs la Inalta Curte, iar pentru cazul când se uzează și de această cale de atac, termenul se va calcula după cum s'a arătat mai sus, indiferent că partea a avut sau a trebuit să aibă cunoștință mai înainte de probele învocate prin acțiunea de reînnoire.

Astfel fiind, bine Curtea de Apel a calculat termenul acțiunii de reînnoire dela pronunțarea

rea deciziei Inaltei Curți de Casație făcând prin aceasta o bună aplicațiune a art. 567 proc. civ., așa că prima parte a motivului este nefondată.

Jurispr. penale.**Inalta Curte de Casație S. II.**

Dec. Nr. 739—937.

Preș. **Dr. N. Bădescu-Roșiori** cons.

AMNISTIE.

Daune decurgând din infracțiunea amnistiată. Procesul nu capătă caracter civil. Rațiune. Normele după care se administrează probatoriile sunt cele procedurale penale. Martorii trebuiesc citați din oficiu.

CURTEA DELIBERÂND

Instanța de fond a considerat pe recurentul Dr. I. R. decăzut din proba testimonială, încuviințată prin jurnalul nr. 84 din 16 Ianuarie 1936, constatând că faptul de calomnie prin presă imputat acestuia fiind amnistiat, procesul capătă un aspect pur civil, astfel că, prezentarea listei martorilor admiși în apărare, pentru a stabili buna sa credință trebuia făcută, potrivit normelor procedurale civile și art. 18 din legea accelerării judecăților din 1929, în termen de 5 zile dela admiterea probei, termen pe car inculpatul nu l'a respectat depunând lista martorilor admiși la 16 Ianuarie deabia la 24 Februrie 1936.

Procedând astfel și hotărînd că în urma amnistierii faptului penal, procesul de daune ce decurge din infracțiunea amnistiată, capătă un caracter pur civil. Curtea de fond a comis o flagrantă violare a principiului admis în materie, potrivit căruia amnistia stingând acțiunea penală, lasă însă, intact dreptul părții civile de a-și valorifica pretențiunile sale pentru daunele suferite, cari derivând din fapte penale amnistiate, iar acțiunea civilă fiind un accesoriu al celei penale, ele nu-și schimbă caracterul deoarece, pentru acordarea despăgubirilor, instanța trebuie să cerceteze tot fondul procesului, care prin natura sa este penal.

Astfel fiind, față de caracterul penal al liti-giului, urmează că și normele după care se administrează probatoriile să fie tot cele procedurale penale, potrivit cărora martorii încuviințați în speță urmau a fi citați din oficiu, fără nicio decădere din partea celui care i-a propus.

Deci motivul de casare este fondat.

Inalta Curte de Casație S. II.

Dec. Nr. 1130—937.

Preș. **Dr. T. Radu** cons.

Stabilirea principiului aplicării legii mai blânde în cazul când se codul penal ardelean. Ce trebuie observat în acest caz din punct de vedere al aplicării legii? Erori în argumentarea chestiunilor de drept. Când pot determina casarea hotărârilor.

CURTEA DELIBERÂND

Omorul imputat acuzatului pedepsindu-se conform art. 279 c. pen. ard. cu temniță grea de-

la 10—15 ani, iar conform art. 463 c. pen. Carol al II-lea cu munca silnică dela 10—25 ani, cu drept cuvânt Curtea de fond a decis că în ceea ce privește calificarea și pedepsirea omorului, dispozițiunile codului penal ardelean sunt mai favorabile infractorului decât acele statornici- te pentru aceeași faptă de noul cod penal.

Pe de altă parte, odată stabilit de instanță că, datorită blândeții pedepsei, urmează a fi aplicat infractorului codul penal ardelean, instanța nu mai putea proceda la dictarea pedepsei decât conformându-se prevederilor acestui cod, ne mai fiindu-i îngăduit să aplice în același timp și dispozițiuni de ale noului cod penal, chiar în părțile sale mai favorabile infractorului, pentru că astfel s'ar combina infractorului o penalitate **sui generis**, care nu este nici cea a legii vechi și nici cea a celei noi.

Odată aceste principii fixate, urmează a se vedea, nu ceea ce instanța de fond ar fi putut da ca pedeapsă infractorului prin combinarea textelor legii vechi și noi, ci anume dacă osânda la care acuzatul a fost în speță condamnat — prin respectarea principiului legii mai blânde, deci față cu legea din Ardeal, este în limitele legale sau nu.

Infracțiunea săvârșită de acuzat pedepsindu-se, conform art. 279 c. p. ard., cu temnița grea dela 10—15 ani, iar în urma constatării circumstanțelor atenuante de către juriu — și starea de beție necompletă și accidentală constituie în sitemul codului penal ardelean o circumstanță atenuantă prin aplicarea art. 92 c. pen., acuzatului trebuia să i se aplice o pedeapsă de temniță dela 2 la 10 ani, sau chiar reclusiunea defa 6 luni la 2 ani.

Însă, reclusiunea fiind desființată prin efectul art. 22 din noul cod penal, în conformitate cu art. 597 alin. ultim din acest cod care prevede, ca măsură tranzitorie, principiul echivalării unei pedepse desființate cu cea corespunzătoare ținându-se seama de art. 3 din același cod, urmează a se decide că osânda de 4 ani închisoare corecțională dictată în speță acuzatului recurent de către Curtea de fond este astfel în limitele legale.

În sfârșit, în conformitate cu art. 477 pr. pen. Carol al III-lea, erorile în argumentarea chestiunilor de drept și indicațiunile greșite în motivarea privitoare la textele aplicate nu pot determina casarea hotărârii decât atunci când au avut o influență decisivă asupra dispozițiunilor ei.

Așa fiind și întru cât, în speță, argumentarea greșită a Curții de fond în hotărârea sa, cu privire la aplicarea textelor de lege, n'a avut o influență decisivă asupra dispozițiunilor acestei hotărâri, pentru că, după cum s'a văzut, pedeapsa dictată acuzatului este în limitele legale și justificată, în care situațiune motivul de casare apare ca nefondat și se înlătură.

Inalta Curte de Casație S. II.

Dec. Nr. 1134—937.

Preș. **N. Bădescu-Roșiori** cons.

Deducerea din pedeapsă a deținerii preventive. Dispoziția mai favorabilă din co-

dul penal Carol al II-lea. Limitarea principiului retroactivității legii penale mai blânde numai la afacerile în curs la apariția legii noi. Neatingerea principiului autorității lucrului judecat. Computarea nu constituie o atenuare a pedepsei ci se referă la calcuirea ei. Cine trebuie s'o apreciez.

CURTEA DELIBERAND

Recurentul a fost judecat și definitiv condamnat sub imperiul vechilor legiuri, când timpul petrecut în prevenție, conform art. 41 din legea penitenciarelor, nu era în mod obligatoriu dedus din pedeapsă, decât în cazul când cel condamnat ar fi prestat o muncă organică în penitenciar, în celelalte cazuri, această chestiune rămânând la aprecierea suverană a judecătorilor, și că, în orice situațiune, o asemenea cerere de computare a prevenției nu se putea propune pe calea contestației, ci ea trebuia invocată în mod obligatoriu dodată cu judecarea fondului procesului și înaintea acelor judecători.

În adevăr, prin dispozițiunile art. 64 c. pen. Carol al II-lea se prevede că durata deținerii, în mod obligator este dedusă din pedeapsă, prin hotărârea de condamnare, iar prin dispozițiunile art. 515 p. 4 pr. pen. Carol al II-lea se arată că contestațiunile, prin care se cere computarea deținerii din pedeapsă, sunt admisibile.

Art. 3 c. pen. Carol al II-lea prescrie că dacă, după săvârșirea infracțiunii și înainte de condamnarea infractorului printr'o hotărâre definitivă, intervine o lege sau mai multe legi succesive, se aplică legea ale cărei dispozițiuni sunt mai favorabile infractorului.

Din aceste dispozițiuni rezultă că legiuitorul consacră principiul retroactivității legii penale celei mai blânde însă o limitează, fixându-i cadrul de aplicațiune numai afacerilor ce sunt încă în curs de judecată la apariția noiei legi.

Deci, nu se aduce nicio atingere principiului autorității lucrului definitiv judecat, principiu pe care, atunci când legiuitorul a voit să-l înlăture, a înscris aceasta în mod expres în art. 2 din codul penal, arătând că executarea pedepsei cu toate consecințele ei penale încetează deplin drept când infracțiunea pentru care un infractor a fost condamnat nu mai este prevăzută de legea nouă.

Astfel computarea timpului petrecut în prevenție nu constituie propriu zis o atenuare a pedepsei, ci este o chestiune ce se referă la calcuirea pedepsei, care este și trebuie ținută în seamă de instanța care judecă și pronunță pedeapsa, dându-i astfel posibilitatea să o grădeze după împrejurările și gravitatea faptului.

Astfel fiind, bine a judecat instanța de fond respingând contestațiunea și prin urmare motivele de casare devin neîntemeiate.

Inalta Curte de Cas. S. III.

Dec. No. 64—936.

Preș. **T. Radu** cons.

CONTESTAȚIE PENALĂ.

Deciziune penală a Inaltei Curți, bazată pe o eroare materială. Contestație. Admitere. Anulare.

CURTEA DELIBERÂND

P. G. a făcut contestație în contra deciziei penale cu nr. 1683 din 9 Iunie 1937 a Inaltei Curți de Casație s. II-a, prin care s'a respins ca tardiv recursul numitului în contra deciziei penale cu nr. 150 din 1936 a Curții de Apel Cluj s. III-a.

În sprijinul acestei contestații se invoacă faptul că numai printr'o eroare materială de fapt s'a stabilit că data comunicării deciziei atacate este de 7 Ianuarie 1936, când această decizie a fost pronunțată în ziua de 10 Februarie 1936, dată reală a comunicării fiind 7 Iunie 1936.

Din examinarea dovezii de înmânare deladosar se constată că în adevăr data de 7 Ianuarie 1936 constituie o eroare materială a agentului de înmânare, deoarece decizia Curții de Apel a fost pronunțată în ziua de 10 Februarie 1936 și Notariatul Cercual Răcășie a primit decizia pentru a fi comunicată inculpatului la 2 Iunie 1936.

Astfel fiind, deciziunea Curții de Casație pentru a respinge ca tardiv recursul inculpatului s'a bazat pe o dovadă de comunicare, care astăzi s'a stabilit a conține o gravă eroare materială și deci această decizie urmează a fi anulată și a se fixa termenul pentru judecarea în fond a recursului.

Inalta Curte de Cas. S. II-a.

Dec. No. 3096—937.

Preș. N. Bădescu Rosioni cons.

DELICTE SILVICE.

Delict silvic care atrage o amendă mai mare de 15.000 lei. Se judecă în primă instanță de tribunal cu apel la Curte. Dispoziție aplicabilă și teritoriilor eliberate. Recurs omisso medio. Respinger.

CURTEA DELIBERÂND

Prin procesul-verbal de delict silvic din 8 Septembrie 1935 brigadirul Nicolae Rusu de pe lângă Ocolul Silvic Vama din Județul Câmpu-Lung constată că în ziua de 8 August 1935 inculpatul N. T. L. ar fi sustras din pădurea fondului bisericesc Miclăușa, parcela 23 b., nouă molizi verzi pe cari i-ar fi tăiat din picioare cu toporul și fierăstrăul, iar prin concluziunile scrise șeful ocolului cere condamnarea numitului în baza art. 60, 74 cod. silvic la 24.240 lei amendă și 30 de zile închisoare corecțională, precum și a fi obligat la plata sumei de 6.060 lei valoarea materialului și 6.660 lei despăgubiri civile potrivit art. 59 cod. silvic.

Afacerea venind în fața Judecătoriei Mixte Vama din Jud. Câmpu-Lung, această instanță prin cartea de judecată penală nr. 2042 din 1935 și-a declinat competența în favoarea tribunalului respectiv pe motiv că, întru cât amenda de aplicat întrece suma de 15.000 lei, în conformitate cu art. 83 din codul silvic infracțiunea se judecă în primă instanță de tribunal.

Tribunalul Câmpu-Lung, prin sentința penală din 18 Septembrie 1936 supusă recursului și apelului de față, făcând aplicațiunea art. 60 și 74 cod. silvic a condamnat pe inculpat la 10 zile închisoare și 3.000 lei amendă și l'a obligat la plata sumei de 6.060 lei valoarea materialului.

În conformitate cu art. 83 din codul silvic combinat cu art. 53 din legea judecătorilor de

ocoale — modificate prin legea din 4 August 1921 — judecătoria judecă în primă și ultimă instanță delict silvice cari nu atrag o amendă mai mare de 1500 lei și cu drept de apel la tribunal când amenda de aplicat este până la suma de 15.000 lei.

De aci rezultă că, în cazul când amenda de aplicat depășește această din urmă sumă, afacerea se judecă în prima instanță de tribunal, cu drept de apel la Curtea de Apel.

Aceste reguli referitoare la competența în materia infracțiunilor silvice se aplică și în procesele din ținuturile alipite deoarece codul silvic fiind etxins pe întreg teritoriul țării — prin legea din 17 Iunie 1923 — are un caracter de unificare și prin consecință și legile modificatoare în această materie, cum este legea din 4 August 1921, au o aplicațiune generală, astfel că legile locale în această privință au rămas abrogate.

Din cercetarea dosarului — după cum mai sus s'a arătat — rezultă că în speță amenda de aplicat inculpatului depășește suma de 15.000 lei și deci, în conformitate cu textele de lege de mai sus, tribunalul a judecat cauza în primă instanță, cu drept de apel la Curtea de Apel.

În atare situațiune, urmează a vedea că recursul de față este făcut omisso medio și urmează a fi respins ca indamisibil.

Sentința tribunalului fiind atacată de inculpat și cu apel, care în materie are caracter devolutiv, urmează ca dosarul să fie trimis Curții de Apel Cernăuți pentru judecarea apelului.

Jurispr. Alte legi

Inalta Curte de Casație S. I.

Preș. Eugen Bănescu cons.

Dec. Nr. 1521—937.

Notar public. Succesiune. Lucrări efectuate. Taxe. Notarul Public are interes ca la plata taxelor să fie obligat moștenitorul prevăzut de lege. Poate porni proces în această privință?

CURTEA DELIBERÂND

Tribunalul a respins, ca fără interes, apelul făcut de către notarul public recurent contra încheierii prin care judecătoria a obligat la plata taxelor către acest notar pe eredele care a fost îndrumat la proces nu pe cel care se afla în posesia moștenirii, motivând că, pe dânsul — notarul public — nu-l interesează care dintre moștenitori va plăti, aceasta privind numai pe eredele obligat la plată, care deci singur are acțiune.

Drepturile cuvenite notarului public pentru lucrările succesoriale efectuate fiind recunoscute de lege în contra eredităților în mod solidar, sau în contra aceluia dintre eredi care posedă averea succesorală, urmează că implicit, în urma recunoașterii acestui drept de creanță, a luat fiindă pentru notarul public și interesul său pentru realizarea acestor drepturi fixate în modul prescris de lege și tariful notarilor publici.

Întru cât dar notarul recurent putea avea în mod neîndoios o pagubă în realizarea drepturilor lui astfel fixate, dela succesorul insolva-

bil, care a fost singur desemnat să le suporte ca în speță, urmează că, contrar afirmațiunii tribunalului, recurentul avea tot interesul de a cere să fie desemnat un alt ered pentru plata taxelor lui convenite și anume acel erede care se găsea în posesiunea succesiunii — ceea ce instanța de apel nehotărând și nestabilind nici dacă eredele care a fost obligat la suportarea taxelor este sau nu solvabil, urmează că a dat soluțiunea sa cu exces de putere și violarea textelor menționate și deci recursul devenind fondat, cată a se admite, iar încheierea atacată a se cassa, retrimițându-se cauza aceleiași instanțe spre o nouă judecată.

Inalta C. de Cas. S. I.

Dec. No. 333—937.

Preș. T. Magheru Cons.

AVOCAȚI.

Onorar. La acordarea cheltuelilor de judecată nu se pot reduce onorariilor avocaților sub cele prevăzute în tabelele de onorarii minimale.

CURTEA DELIBERÂND

Potrivit art. 145 lit. g. din legea pentru organizarea corpului de avocați din 28 Decembrie 1931, instanțele judecătorești, acordând cheltueli de judecată, nu pot reduce onorariile avocaților sub cele prevăzute în tablourile onorariilor minimale aplicarea tarifului minimal de onorarii ale avocaților fiind obligatorie pentru calcularea lor în acordarea cheltuelilor de judecată părții câștigătoare în proces.

În speță se constată din dosar că recurentul, care a obținut câștig de cauză în apel, pe lângă cheltueli efective cu taxele de timbru datorite după lege și cheltueli cu onorar convenit avocatului său pentru redactarea apelului, care, calculate conform tarifului minimal de onorarii ale avocaților, sunt mai mari decât cele ce i s'au acordat de tribunal în sumă globală de 300 lei.

Așa fiind, tribunalul n'a putut reduce cheltuelile de apel convenite recurentului sub cele prevăzute în tariful minimal de onorarii ale avocaților decât numai prin violarea art. 145 lit. g) din legea pentru organizarea corpului de avocați în vigoare.

Inalta Curte de Cas. S. I.

Dec. No. 2169—937.

Preș. S. Tipei Cons.

AVOCAȚI.

Onorarii. Procese patrimoniale. Fixarea onorariului minimal. Se face după cuantumul din acțiune, iar în lipsă, prin apreciere de către instanțele judecătorești. Această fixare trebuie să procedă fixarea cifrei onorariului.

CURTEA DELIBERÂND

Art. 6 din „Dispozițiunile privitoare la onorariul avocaților” după ce în alin. III arată că în procesele patrimoniale valoarea litigiului ca criteriu de fixare a onorariului, se stabilește după cuantumul prevăzut în acțiune, în alin. II prevede că în procesele în cari nu se poate preciza valoarea litigiului, conform principiului de mai sus, ea se determină de instanțele judecătorești, ținându-se seama de valoarea reală sau

importanța procesului, munca depusă de avocat, etc.

Din acest text rezultă clar că în procesele în cari nu este precizată valoarea litigiului, instanțele judecătorești nu pot proceda la fixarea onorariilor, fără ca în prealabil să determine după normele indicate de lege, valoarea litigiului pentru care se cere onorariu.

În speță, atunci când Curtea a acordat recurentului onorarii prin apreciere pentru procesul teminat prin decizia Curții de Apel București S. I., nr. 46 din 1932 și prin decizia aceleiași Curți S. II. nr. 153 din 1932, pentru procesul privitor la extinderea sechestrului judiciar și față de Georgescu, pentru procesele de contestații menționate în acțiune la punctele 9, 13 și 20 n'a stabilit valoarea acestor litigii, după criteriile legii, pentru a fixa onorariile în raport cu valoarea lor, în acest mod, așa că soluțiunea este greșită din acest punct de vedere iar motivul de casare este ca atare întemeiat.

Inalta Curte de Cas. S. II.

Dec. No. 355—937.

Preș. N. Stănilă. Cons.

Debitor amnistiat. Nu există hotărâre definitivă de condamnare. Beneficiază de legea din 7 Aprilie 1934. Art. 69 lit. c) din lege.

Recurentul D. A. susține că instanța de apel a comis exces de putere și a violat dispozițiunile art. 69 lit. c) din legea pentru lichidarea datoriilor când a hotărât că suma în speță nu intră în conversiune, întru cât, susține recurentul, menționatul text prevede că sunt exceptate numai creanțele ce izvorăsc din fapte penale, pentru care a intervenit o hotărâre de condamnare definitivă, ceea ce în speță nu există o atar hotărâre, întru cât faptul pentru care a fost dat în judecată s'a amnistiat, deci nu mai există nicio sentință condamnatorie.

Legiuitorul prin excepția prevăzută de articolul 69 aliniat c) din menționata lege arată că nu intră în prevederile acestei legi datoriile debitorilor de orice fel, izvorând din fapte penale, pentru care a intervenit o hotărâre definitivă de condamnare.

În speță este constatat că urmăritul a fost amnistiat pentru faptul penal deferit judecătii rămânând condamna numai la despăgubiri civile.

Cum o hotărâre de amnistiare nu are caracterul unei condamnări penale, ci din contră amnistia șterge caracterul penal al faptului, urmează că în speță nu poate fi vorba de o hotărâre definitivă de condamnare penală, așa cum cere menționatul text.

Inalta Curte de Cas. și Justiție Sect. III-a

Dec. No. 2250—936.

Din dispozițiunile art. 69 din Leg. lichidării din 1934 rezultă, ca legea nu are de cât condițiunea ca comerciantul sau industriașul să fi avut această calitate în momentul contractării datoriei, nu și în momentul aparițiunei legii.

Deliberând.

Asupra recursului făcut de Samuel Lengyel în contra deciziunei Curtii de Apel Cluj S. I. Nr. 28—1936 dată în proces cu Banca Albina.

Având în vedere că din această decizie atacată cu recurs și din actele dela dosar se constată că Banca Albina a introdus acțiune la Tribunalul Turda spre a se constata că debitorul său S. Lengyel nu intrunește condițiunile prevăzute de legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 și ca atare nu poate beneficia de avantajile acordate de această lege ca debitor rural; că Tribunalul prin sentința Nr. Aș. 1727-1934 din 13 Mai 1935 a admis acțiunea, constatând că creanța reclamantei față de pârât este exceptată dela beneficiul legii pentru lichidarea datoriilor agricole, în baza art. 69. al. b):

Că pentru a hotărâ astfel Tribunalul motivează în legătură cu motivele de casare, că obiecțiunea ridicată de debitor că banca creditoare prin scrisoarea din 21 Noembrie 1934, primind rata scadentă la 15 Noembrie 1934, și îndrumându-l pe pârât să o completeze până la suma corespunzătoare ratei urbane, cu care ocazie nu a făcut nici o obiecțiune referitoare la calitatea sa de industriaș, prin aceasta a achiesat asupra acestei împrejurări, Trib. zice că este neînțemeiată, deoarece prin primirea chiar fără rezerve a ratei nu înseamnă că a achiesat asupra calității, ce i-ar da dreptul acestuia să invoce beneficiile legii și să renunțe la dreptul de a ridica excepțiunile care ar împiedeca pe debitor să beneficieze de dispozițiunile legii, fiind cunoscut că renunțarea la un drept. trebuie să fie expresă, ea neputându-se deduce pe bază de presumpțiuni sau împrejurări indirecte că potrivit dispozițiunilor art. 69 lit. b) citat datorile comercianților și industriașilor care aveau această calitate în momentul contractării datoriei, dacă aceste datorii nu sunt de natură civilă, sau dacă caracterul civil nu rezultă din textul contractului de împrumut, sunt exceptate dela beneficiile legii de asanare; că din cuprinsul copiilor contractelor de împrumut, intitulate „act de garanție” rezultă că împrumuturile din speță au fost contractate de debitor la 15 Decembrie 1927, 27 Aprilie 1928 și 15 Mai 1929, iar din textul lor nu se deduce că ele ar avea un caracter civil sau ar fi de natură civilă; că din cuprinsul certificatului Nr. 176—931 eliberat de Primăria orașului Turda rezultă că debitorul a renunțat la brevetul său industrial de arhitect și întreprindere de construcții tocmai la 17 Iunie 1929, iar prin întâmpinare din 4 Aprilie 1933 însuși debitorul recunoaște că la data ridicării împrumutului era arhitect întreprinzător; că în fine din scrisoarea debitorului din 1 Martie 1928 rezultă că el solicită creditul pentru finanțarea întreprinderilor sale; că dar din toate acestea se constată că la data contractării împrumutului debitorul avea calitatea de industriaș iar împrumutul avea de scop finanțarea întreprinderilor sale de construcție, că astfel aceste datorii sunt exceptate dela beneficiul legii conversiunii.

Că în contra acestei sentințe debitorul a făcut apel, iar banca a aderat la apel: că Curtea de Apel prin decizia atacată cu recursul de față a respins apelul și menținut sentințau primei instanțe, adăugând la acestea că conform procesului din 19 Aprilie 1935 reprezentantul pârâtului la desbaterea orală a susținut întâmpinarea în reg. la 4 Aprilie 1933 în care a recunoscut că pârâtul la data ridicării împrumuturilor (15

Decembrie 1927—17 Ianuarie 1929) a fost arhitect întreprinzător; că conform procurei, reprezentantul pârâtului era în drept să facă această recunoaștere; că pârâtul nu a motivat cu nimic revocarea recunoașterii, deci conform art. 265 pr. civ. recunoașterea nu și-a pierdut efectul prin revocare. Că dar bine Tribunalul a stabilit că pârâtul a fost arhitect întreprinzător la data ridicării împrumuturilor și aceasta cu atât mai mult cu cât chiar scrisorile din 26 Noembrie 1927 și 1 Martie 1928 dovedesc acest lucru; că în ce privește certificatul Nr. 5301—1935 din 11 Mai 1935 eliberat de Primăria orașului Turda din care reiese că dela 1 Septembrie 1927 ar fi profesat meseria de inginer arhitect liber profesionist, ocupându-s numai cu întocmirea de planuri — Curtea îl înlătură pe motiv că acest conținut este desmițit de scrisorile pârâtului din 26 Noembrie 1927 și 1 Martie 1928.

Având în vedere că în contra acestei deciziuni debitorul a făcut recurs.

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul susține că atunci când Curtea de Apel a stabilit că dânsul nu a revocat recunoașterea privitoare la indeletnicirea ce o avea la data contractării împrumutului, prin aceasta a violat art. 265 proc. civ; a săvârșit exces de putere și omisiune esențială, deoarece la sedința când s'a susținut întâmpinarea care cuprinde această recunoaștere reprezentantul său a revocat oral recunoașterea; că această revocare este motivată și pe cuprinsul certificatelor Nr. 5301—1935 și 218—935.

Având în vedere că din interpretarea art. 265 citat reiese că chestiunea dacă o mărturisire făcută într'un proces și-a pierdut sau nu efectul prin revocare, aceasta este lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond astfel că ea scapă cenzurii acestei Inalte Curți.

Considerând că intrucât această constatare nu este atacată pentru denaturare sau eroare grosieră de fapt, iar Curtea de Apel arată în deciziunea sa că cu ocaziunea acestei stabiliri a avut în vedere toate actele dela dosar, deci implicit și cele specificate de recurent în acest motiv de casare, rezultă că ea se prezintă ca bine făcută, astfel că instanța de apel nu a violat textul citat, și nici nu a săvârșit exces de putere sau omisiune esențială atunci când a stabilit că recurentul era arhitect întreprinzător la data contractării împrumuturilor.

Că dar acest motiv de casare este nefondat.

II.

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul susține că numai cu violarea art. 69 lit. b) din legea conversiunii Curtea de Apel nu a examinat împrejurarea dacă la data publicării acestei legi dânsul avea sau nu calitatea de industriaș.

Având în vedere că acest text prevede că sunt exceptate dela beneficiile acestei legii datorile comercianților și industriașilor care aveau această calitate în momentul contractării datoriei și dacă aceste datorii nu sunt de natură civilă sau dacă caracterul civil al datoriei nu rezultă din textul contractului de împrumut.

Că din dispozițiunile acestu text reese că legea nu are decât condițiunea ca comerciantul

sau industriașul să fi avut această calitate numai în momentul contractării datoriei nu și în momentul apariției legii de conversiune astfel că susținerea recurentului în sensul că legea cere și această a două condiție este nefondată așa că acest motiv de casare câtă a fi respins.

Având în vedere că prin motivul III de casare recurentul se plânge de omisiune esențială săvârșită de Curtea de Apel prin aceea că nu s'a ocupat de susținerea sa că intimată prin scrisoarea din 21 Noembrie 1934 a achiesat asupra calității recurentului de beneficiar al legii conversiunii; că dar neacceptând ca operantă achiesarea făcută prin această scrisoare, a săvârșit exces de putere.

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs se constată că Curtea de Apel în considerențele sale argumentează că adoptă în totul motivele de fapt și de drept ale sentinței Tribunalului; ori aceasta se ocupă de chestiunea achiesării calității recurentului de beneficiar al legii conversiunii, astfel că pretinsă omisiune esențială este inexactă în fapt.

Considerând că intrucât constatarea făcută în acest sens nu este atacată pentru denaturare sau eroare grosieră de fapt iar Curtea de Apel ca și Tribunalul motivează suficient soluția dată urmează că ea se prezintă ca bine făcută, astfel că Curtea de Apel nu a săvârșit nici exces de putere când a stabilit că nu este achiesare.

Că dar și ultimul motiv de casare fiind nefondat, recursul câtă a fi respins.

Recenzii.

Căi de atac contra deciziunilor instanțelor de casare.

Dl. Vasile M. Theodorescu, primul președinte al tribunalului Timiș-Torontal, un studios om de drept, vine și de data aceasta cu o lucrare de mare importanță, punând la punct chestiunea de a se ști dacă deciziunile instanțelor de casare mai pot fi atacate și anume în ce măsură.

Deciziunile instanțelor de casare, în principiu sunt sau ar trebui să fie irevocabile. Aceasta pentru administrarea unei bune justiții și al siguranței de drept.

Chestiunea de a ști, a învințirilor până când trebuie să se judece și când să se știe în fine judecați definitiv, impune o hotărâre care să nu mai poate fi radactată și distrusă.

În drept această hotărâre s'a convenit să fie hotărârea instanței de casare.

Se întâmplă însă ca și această hotărâre; ca ori ce operă omenească să nu fie lipsită de greșeli și încă greșeli care trebuie să fie reparate, deci hotărârea să fie desființată, în cazul când este în mod vădit și cel puțin atunci, în contrari etate cu dreptul și dreptatea.

E drept că legea curții de casație nici nu

pomeneste despre așa ceva, totuși în practică, Înalta Curte de casație a întronat principiul, atacării hotărârilor sale, și în mod jurispondențial a enumerat câteva cazuri pe măsură ce le-a apreciat gravitatea.

Dl. Prim Președinte Vasile M. Theodorescu și a luat greaua sarcină, ca bazat pe doctrină și jurisprudență să arate când pot fi atacate hotărârile instanțelor de casare și cum s'ar putea numi căile de atac.

Nu putem decât, ca odată cu recunoașterea meritelor ce le are autorul, să recomandăm în mod excepțional lucrarea sa, celor ce sunt decepționați, de multe ori, de dreptate, în fața ultimei hotărâri judecătorești, care închide sforțările de a câștiga dreptatea.

I. M.

Cercetarea Paternității naturale în dreptul maghiar de Paul Blumenfeld. Teza de doctorat.

Materia studiată de tânărul doctor este tratată metodic și cu multe posibilități de a putea fi înțeleasă de cetitor.

Pentru juriști, subiectul ales, este cunoscut ca de o mare importanță și studiul Dlui Blumenfeld aduce o mare contribuție cunoștințelor juridice, cu atât mai mult, cu cât este tratat în mod comparativ și bazat pe jurisprudență și doctrină.

I. M.

Arhivele institutului de Medicină Legală ale Universității din Cluj 1937. — O lucrare omagială cu ocazia morții profesorului italian Mario Carrara. Profesor de medicină legală și de antropologie criminală. Savant bine cunoscut și apreciat în lumea întreagă.

Institutul Medico-Legal din Cluj consacră această lucrare, la care contribuie cu articole de mare interes științific: medici, magistrați și profesori din Cluj, în semn de recunoștință, pentru frumoasă prietenie pe care, marele dispărut a purtat-o acestui Institut.

E de remarcat în această lucrare articolele semnate de dlui M. Kernbach, V. Hurghieșiu, S. Cupcea, C. Cutuțiu, Andrei Borbath, Aurelian Ionascu, Em. Pușcariu etc.

I. M.

Revista Institutului Social Banat-Crișana. Anul V. Nr. 19 și 20—1937.

Institutul social care funcționează în Timișoara și compus din valoroase personalități din localitate ne trimite numărul 19—20 din revista sa ce apare sub conducerea unui comitet ce are ca director pe dl Dr. Cornel Groșoreanu.

Această revistă după cum vedem se prezintă foarte bine atât din punct de vedere tehnic, cât și prin selecte studii semnate de dnii Grigore Ion, Dr. Cornel Groșoreanu, Prof. Ilie Ghenadie, Dr. Ionel Adam și Ion Negru.

Are un caracter mai mult de studii sociale relativ la Banat.

Regretăm că până în prezent nu am fost onorate, cu trimiterea unei așa de însemnate reviste.

I. M.